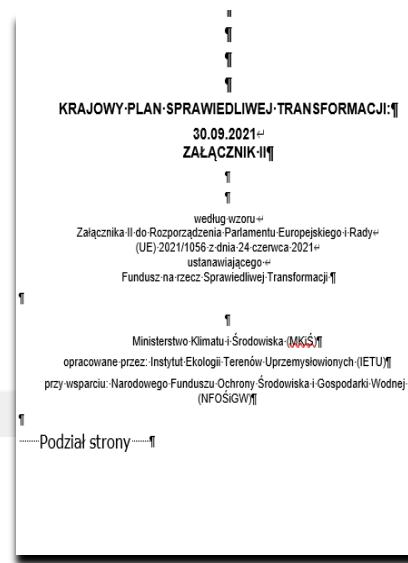

**MINIMALIZACJA KOSZTÓW SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH I ŚRODOWISKOWYCH
TRANSFORMACJI ENERGETYCZNEJ W RAMACH
KRAJOWEGO PLANU SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI**

Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach
Adam Drobniak

- Informacje podstawowe:
  - FST
  - KPST vs. TPST
- Dokumentacja KPST:
  - **KPST – Raport główny**
str. 220
  - **KPST – Załącznik nr 2**
str. 29 str. + 50 str. aneksy
  - **Indykatywne listy projektów**
plik excel
  - **Baza Fiszek Projektowych**
49 projektów transformacji
48 projektów SSP
16 projektów CO2
ok. 1200 str.

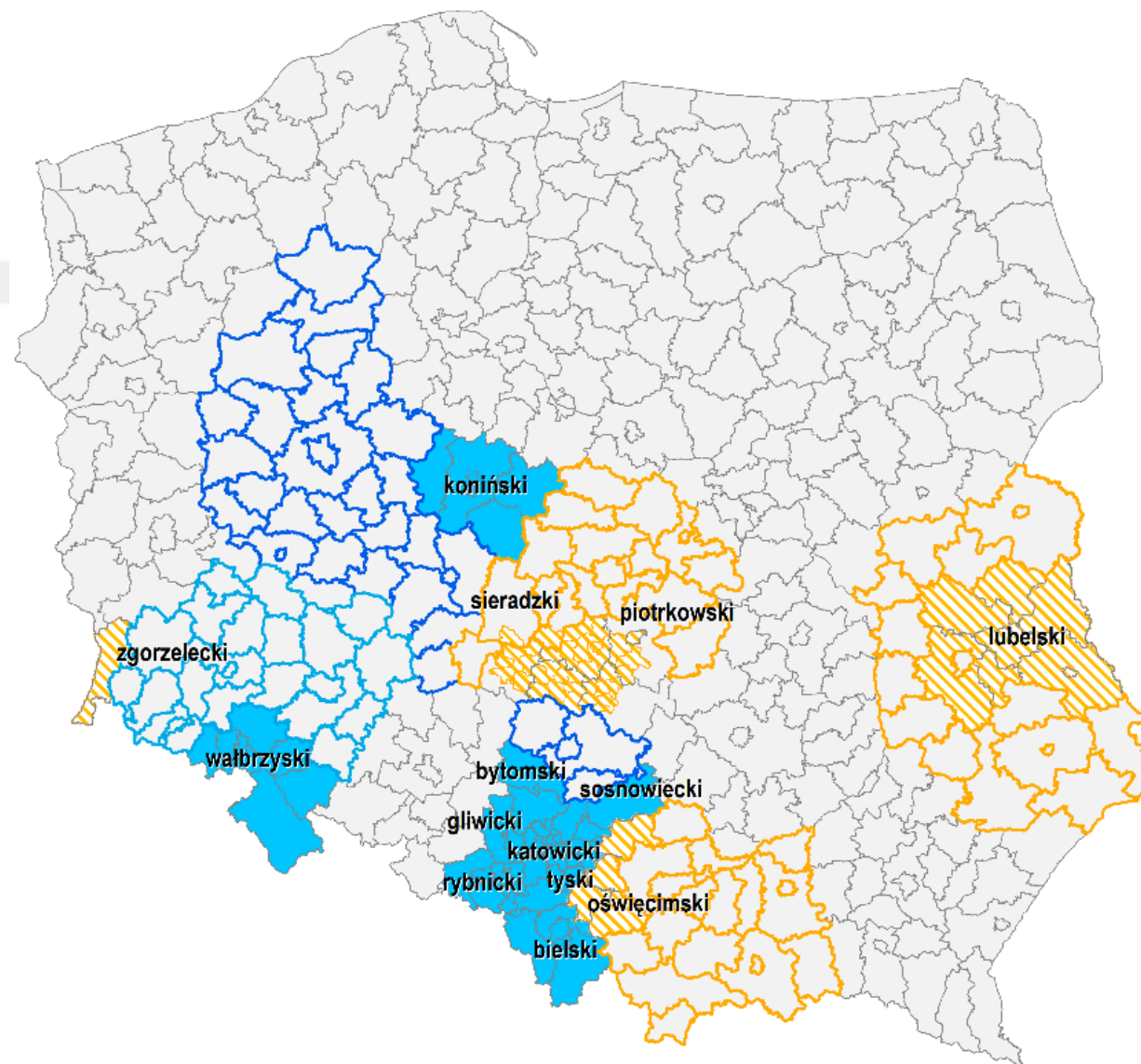

Indykatywna lista przedsięwzięć nr 1: JST, przedsiębiorstw

Całkowity koszt projektów Lista 1 [mln zł]=		7 333,66	Pot
Nazwa przedsięwzięcia	Lider projektu - partnerzy	Stacjonarny koszt (mln zł)	Dofinansowanie z FST (mln zł)
IS - Centrum Innowacji Cyfrowych i Technologii wraz z lokalnymi przedsiębiorczością i wspierania firm typu start-up	Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Bielsku-Białej - lider, Gmina Czechowice-Dziedzice, Gmin Bestwina, gminy z powiatu żywieckiego	235,80	188,64
„Inicjatywa dla czystego Jutra”	Gminy Powiatu Chrzanowskiego: Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż, Trebimia	245,00	196,00
działalności firmy FAMUR SA w kierunku emisyjnej oraz wzmocnienie potencjału zatrudnienia	Famur S.A.	70,00	21,00
działalności firmy FAMUR SA Katowice w 25% zeroemisyjnej oraz wzmocnienie potencjału - przebudowa przemysłowej inteligentnych stacji dystrybucji łączonych do integracji hybrydowych źródeł OZE	Famur S.A.	128,50	38,55
działalności firmy FAMUR SA Katowice w 25% zeroemisyjnej oraz wzmocnienie potencjału - przebudowa przemysłowej inteligentnych stacji dystrybucji łączonych do integracji hybrydowych źródeł OZE	Elgór-Hansen S.A.	6,50	2,60
Baza terenami poprzemysłowymi w transformację gospodarczą - CPI TPR Kraj	Ministerstwo Aktywów Państwowych, Główny Instytut Geologiczny, Instytut Ekologii Terenów Przemysłowych	50,00	42,50
	KPRM, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Aktywów Państwowych		

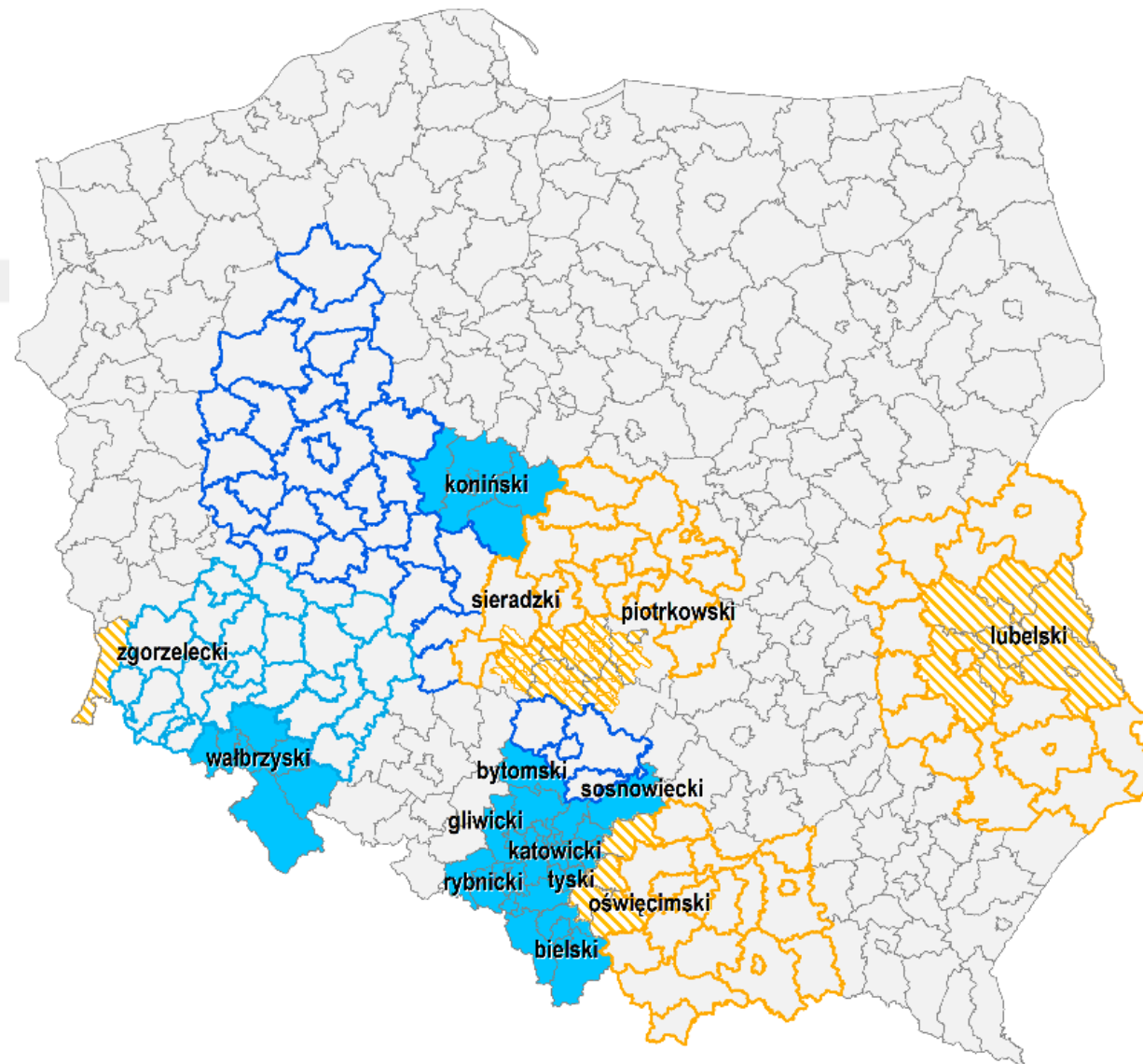
1_C1_Gmina Bytom i konsorcjum_Re-skilling	05.10.2021 18:44
1_C1_Gmina Jastrzębie-Zdrój i konsorcjum_Społeczno-gospodarcz...	03.10.2021 00:34
1_C1_Gmina Katowice i konsorcjum_Zielona_Strefa_Nauki	03.10.2021 00:34
1_C1_KOZK-IOŚ_Panel obywatelski Open To Changes	03.10.2021 00:32
1_C1_Powiat Belchatowski_Centrum Kształcenia Zawodowego	05.10.2021 18:45
1_C1_Powiat Belchatowski_Kampania Promocyjna	05.10.2021 18:45
1_C1_Zachodnia Izba Gospodarcza_Nigdy nie jest za późno - ciągle...	05.10.2021 18:46
1_C1_Zachodnia Izba Gospodarcza_Zielony łąd w Edukacji w subre...	05.10.2021 18:47
1_C1_ZE PAK_Związki zawodowe i konsorcjum_Podnoszenie i zmian...	05.10.2021 18:48
1_C2_ARR Bielsko-Biała_Beskidzki HUB Centrum Innowacji Cyfrowy...	03.10.2021 00:10
1_C2_Dolnośląski Inkubator Przedsiębiorczości w Świdnicy_Ścież inku...	05.10.2021 18:49
1_C2_Elgór-Hansen_Portfolio inteligentnych stacji dystrybucji energii	03.10.2021 00:11
1_C2_FAMUR_Dywersyfikacja działalności firmy FAMUR - przekładn...	03.10.2021 00:11
1_C2_FAMUR_Dywersyfikacja działalności firmy Famur w kierunku ...	03.10.2021 23:33
1_C2_Gmina Jaworzyna_Centrum Naukowo-Przemysłowe	05.10.2021 18:51
1_C2_Gmina Jaworzyna_Hub cyfrowy	05.10.2021 18:51
1_C2_Gmina Jaworzyna_Hub technologiczny	04.10.2021 00:00
1_C2_KARR_Zgorzelecka Strefa Biznesu	03.10.2021 00:31
1_C2_Miasto Oświęcim i konsorcjum_Zielona Oaza Innowacji	03.10.2021 00:13
1_C2_Synthos_Biobutadien	05.10.2021 18:53
1_C2_Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu_Centrum Zielonej Tra...	04.10.2021 15:24
1_C3_Belchatowsko-Kleszczowski PPT_ENERGOPOLIS	05.10.2021 18:54
1_C3_Elgór-Hansen_Portfolio urządzeń - magazyny energii.docx	05.10.2021 18:55
1_C3_Gmina Brzeszcze i partnerzy_Rewitalizacja nieczynnej KWK Brz...	05.10.2021 18:56
1_C3_Gmina Bytom i partnerzy_Eliminacja negatywnych skutków - ...	04.10.2021 11:31

- Zakres terytorialny KPST:
  - **14 obszarów transformacji w tym:**
    - 7 podregionów węglowych NUTS3 – woj. śląskie (bielski, bytomski, gliwicki, katowicki, sosnowiecki, rybnicki, tyski)
    - 1 obszar transformacji – woj. wielkopolskie (Wielkopolska Wschodnia)
    - 2 obszary transformacji – woj. dolnośląskie (podregion wałbrzyski NUTS3+powiat kamiennogórski; powiat zgorzelecki)
    - 1 podregion węglowy NUTS3 – woj. małopolskie (Małopolska Zachodnia)
    - 1 obszar transformacji – woj. lubelskie (NUTS3 lubelski + obszary ościenne)
    - 1 obszar transformacji – woj. łódzkie (części z podregionów piotrkowskiego i sieradzkiego)

Skala polskich regionów węglowych w ujęciu NUTS3:

- 17,9% ludności Polski (6,9 mln mieszkańców)
- 19,9% PKB Polski
- 20,4% pracujących w Polsce (2,0 mln osób)
- niskie tempo wzrostu PKB
- niekorzystne trendy demograficzne (szybki spadek liczby ludności, wyludniania się miast, starzenie się)
- znaczący udział branż tradycyjnych, w tym dużych i średnich przedsiębiorstw (gł.: górnictwo, energetyka konwencjonalna, hutnictwo, branże okołogórniczne)
- relatywna „smukłość” instytucjonalna (*thin regions*) – nierównomierny rozkład potencjału IOB
- niski potencjał przedsiębiorczości
- znacząca skala powierzchni terenów przemysłowych, w tym zdewastowanych / zdegradowanych
- niższa niż przeciętnie w kraju aktywność społeczna
- ryzyko geografii niezadowolenia - niepokoje społeczne

Złożoność procesu sprawiedliwej transformacji:

- skala zmian w regionach węglowych
- skala i różnorodność interesariuszy – potencjalni beneficjenci
- charakter zmian – reorganizacja, rekonfiguracja
- niesymetryczność skali problemów
- ściśle powiązanie wymiaru terytorialnego i sektorowego

Konsultacyjne podejście do formułowania zapisów KPST:

- 25 luty 2021 – 30 września 2021
- ponad 230 spotkań, wystąpień, konsultacji
- ponad 1800 osób
- baza adresowa potencjalnych beneficjentów – 100 osób
- baza adresowa instytucji publicznych, NGO, samorządów gospodarczych – ponad 40 osób
- konsultacje na poziomach:
  - JST / przedsiębiorstw
  - społeczności regionów węglowych – obszarów transformacji / 6 województw
  - urzędów marszałkowskich
  - ministerstw (MKiŚ, MAP, MFiPR)
  - państwa (Sejmowa Podkomisja Sprawiedliwej Transformacji)
  - ponadkrajowym (DG REGIO)

Źródło: Magazyn Polskiej Akademii Nauk 1/65/2021, s. 20
Akcja protestacyjna górników przeciwko likwidacji KWK Budryk w Ornontowicach (3.02.2015)

MATRYCA INTERWENCJI KPST

Cel interwencji	Kierunek działania	Typy operacji
<p>Sprawiedliwa transformacja społeczna – rynek pracy i społeczności regionów węglowych</p>	<p>(1.1.) Zapewnienie krajowych rozwiązań dla skutecznego dialogu społecznego i sprawnej realizacji sprawiedliwej transformacji w regionach węglowych</p>	<p>(1.1.1.) Utworzenie krajowej platformy współpracy regionów węglowych – wymiana dobrych praktyk, modelowych rozwiązań, forum dyskusji w skali międzyregionalnej</p> <p>(1.1.2.) Opracowanie schematów wsparcia, zasad współpracy na poziomie krajowym i sposobu ewaluacji działalności lokalnych centrów sprawiedliwej transformacji w regionach węglowych</p> <p>(1.1.3.) Przygotowanie propozycji reform dla legislacji usprawniających proces sprawiedliwej transformacji</p> <p>(1.1.4) Systemowa budowa zdolności administracyjnej i upowszechnianie dobrych praktyk dotyczących zarządzaniem procesem transformacji i animowaniem społeczności lokalnych wśród jednostek samorządu terytorialnego w regionach węglowych w powiązaniu z działaniami informacyjno-promocyjnymi</p>
	<p>(1.2.) Przygotowanie i wdrożenie zintegrowanych modeli kształcenia przez całe życie, w tym reorientacji zawodowej (podniesienie/zmiana kwalifikacji/wykształcenia – praktyka – praca) wraz z instrumentarium interwencji na rynku pracy, w tym dla kobiet z rodzin górniczych</p>	<p>1.2.1. Wypracowanie modelowych programów kształcenia przez całe życie / reorientacji zawodowej (nowe kwalifikacje – praktyka – praca) dla osób odchodzących z górnictwa i branż pokrewnych z uwzględnieniem aktywizacji zawodowej kobiet</p> <p>1.2.2. Zintegrowane projekty pilotażowe wdrażające modelowe programy kształcenia przez całe życie / reorientacji zawodowej w regionach węglowych (kształcenie, praktyka, pomoc w poszukiwaniu pracy, praca, ewaluacja, ponowna reorientacja zawodowa w powiązaniu ze zmianą profilu przedsiębiorstw, ponownym wykorzystaniem obiektów i terenów poprzemysłowych)</p>

MATRYCA INTERWENCJI

Cel interwencji	Kierunek działania	Typy operacji
Sprawiedliwa transformacja społeczna – rynek pracy i społeczności regionów węglowych	(1.3.) Przygotowanie modelu kształcenia na poziomie podstawowym, branżowym i średnim dla potrzeb gospodarki zeroemisyjnej i cyfrowej	<p>(1.3.1.) Wypracowanie nowych profili kształcenia dla potrzeb gospodarki zeroemisyjnej i cyfrowej wraz z ich uwzględnieniem w podstawie programowej na poziomie szkolnictwa podstawowego, branżowego i średniego</p> <p>(1.3.2.) Pilotażowe projekty edukacyjne (w tym z udziałem partnerów zagranicznych) w dziedzinie edukacji (podstawowej, branżowej, średniej) ilustrujące szanse rozwoju zawodowego w gospodarce zeroemisyjnej i cyfrowej</p> <p>(1.3.3.) Zintegrowane doradztwo zawodowe na poziomie szkoły podstawowej, branżowej i średniej profilujące zainteresowania uczniów do potrzeb gospodarki zeroemisyjnej i cyfrowej</p>

MATRYCA INTERWENCJI KPST

Cel interwencji	Kierunek działania	Typy operacji
<p>Skuteczna transformacja gospodarcza – dywersyfikacja sektorów na rzecz wzmocnienia potencjału zatrudnienia</p>	<p>(2.1.) Zwiększenie zdolności absorpcyjnych tradycyjnych przedsiębiorstw w powiązaniu z sektorem B+R</p>	<p>(2.1.1.) Współpraca – wspólne projekty przedsiębiorstw, sektora B+R, nauki w zakresie dywersyfikacji działalności gospodarczej – działania badawczo-wdrożeniowe, transfer technologii</p> <p>(2.1.2.) Usługi szkoleniowe, konsultingowe, w tym opracowanie ekspertyz na rzecz wdrożeń wynikających z 2.1.1</p>
	<p>(2.2.) Zmiana wraz z unowocześnieniem profilu działalności w dotychczasowych sektorach tradycyjnych – zrewitalizowane/nowe łańcuchy wartości</p>	<p>(2.2.1.) Inwestycje w nowe moce produkcyjne służące dywersyfikacji działalności gospodarczej i wzmocnieniu potencjału zatrudnienia w kontekście gospodarki zeroemisyjnej i cyfryzacji (wykazanie efektu zatrudnieniowego w dużych przedsiębiorstwach)</p> <p>(2.2.2.) Inwestycje w tworzenie nowych przedsiębiorstw (spółki celowe, start-upy) i nowych miejsc pracy – współpraca przedsiębiorstw, sektora B+R, otoczenia biznesu</p> <p>(2.2.3.) Zintegrowane projekty gospodarcze ukierunkowane na rozwój nowych branż, angażujące podmioty szczebla centralnego i regionalnego i/lub lokalnego na rzecz zapewnienia miejsc pracy dla osób odchodzących z sektorów tradycyjnych</p>

MATRYCA INTERWENCJI KPST

Cel interwencji	Kierunek działania	Typy operacji
<p>Modelowa transformacja środowiskowa na rzecz gospodarki zeroemisyjnej tworzącej nowe miejsca pracy</p>	<p>(3.1.) Upowszechnienie modelowych rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii</p>	<p>(3.1.1.) Testowanie i wdrażanie modelowych - innowacyjnych różnorodnych rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii i poprawy efektywności energetycznej (badania wdrożeniowe/aplikacyjne, transfer wiedzy, inwestycje)</p> <p>(3.1.2) Kompleksowe projekty mające na celu przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu (audyty energetyczne, celowane inwestycje, szkolenia, dopłaty do paliwa lub wkłady rzeczowe)</p>
	<p>(3.2.) Upowszechnienie modelowych rozwiązań w zakresie materiałów i rozwiązań energooszczędnych</p>	<p>(3.2.1.) Testowanie i wdrażanie modelowych - innowacyjnych rozwiązań w zakresie energooszczędnego budownictwa (badania wdrożeniowe, transfer wiedzy, inwestycje, działania edukacyjne / szkoleniowe)</p> <p>(3.2.2.) Dofinansowanie krajowych programów wspierające poprawę efektywności energetycznej budynków oraz wymianę źródeł ciepła w regionach węglowych (redukcja ubóstwa energetycznego przez wyższy poziomem dofinansowania inwestycji w regionach węglowych)</p>
	<p>(3.3.) Upowszechnienie rozwiązań z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego</p>	<p>(3.3.1.) Testowanie i wdrażanie modelowych - innowacyjnych rozwiązań gospodarki obiegu zamkniętego (badania wdrożeniowe/aplikacyjne, transfer wiedzy, inwestycje, działania edukacyjne / szkoleniowe)</p>

MATRYCA INTERWENCJI KPST

Cel interwencji	Kierunek działania	Typy operacji
<p>Modelowa transformacja środowiskowa na rzecz gospodarki zeroemisyjnej tworzącej nowe miejsca pracy</p>	<p>(3.4.) Przygotowanie terenów i obiektów przemysłowych do ponownego wykorzystania</p>	<p>(3.4.1.) Szczegółowa inwentaryzacja terenów i obiektów przemysłowych na poziomie krajowym (baza krajowa – wraz z wskazaniem, rodzajów i skali zanieczyszczeń, potencjalnych funkcji, działań i kosztów niezbędnych do ponownego wykorzystania) (m.in. obiekty zabytkowe/symboliczne, do ponownego wykorzystania, do wyburzenia)</p> <p>(3.4.2.) Opracowanie modelu zarządzania terenami i obiektami przemysłowymi (zasady rekultywacji / remediacji / dekontaminacji, przekazywania na rzecz zainteresowanych samorządów lokalnych vs. sprzedaży na zasadach komercyjnych) wraz z propozycjami reform dla legislacji</p> <p>(3.4.3.) Pilotażowe projekty wdrożeniowe w dziedzinie ponownego wykorzystania terenów i obiektów przemysłowych (badania, wdrożenia, inwestycje, szkolenia)</p> <p>(3.4.4.) Opracowanie systemowych rozwiązań w zakresie likwidacji/ograniczenia skutków działalności kopalń odkrywkowych i węgla kamiennego, w tym przywracania właściwych stosunków wodnych, także na terenach sąsiadujących z regionami węglowymi</p>
	<p>(3.5.) Upowszechnienie rozwiązań w zakresie adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu</p>	<p>(3.5.1.) Testowanie i wdrażanie modelowych rozwiązań na rzecz adaptacji obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu (badania, wdrożenia, transfer wiedzy, inwestycje m.in. w zakresie niebieskiej gospodarki oraz zielonej infrastruktury, działania edukacyjne, szkoleniowe)</p>
	<p>(3.6.) Inicjowanie rozwiązań w zakresie nisko- i zeroemisyjnego transportu</p>	<p>(3.6.1.) Testowanie i wdrażanie modelowych rozwiązań na rzecz nisko- / zeroemisyjnego transportu (badania, wdrożenia, transfer wiedzy, inwestycje, działania edukacyjne, szkoleniowe)</p>

POTENCJALNI BENEFICJENCI KPST

Partnerstwa - konsorcja:

Jednostki samorządu terytorialnego z regionów węglowych
i ich stowarzyszenia / związki komunalne, GZM

Administracja centralna (MKiŚ, MAP, MFiRR)

Krajowe i regionalne instytucje rynku pracy

Instytucje oświatowe na poziomie krajowym i regionalnym

Instytucje B+R i ich stowarzyszenia

Szkoły wyższe

Związki zawodowe

Organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej
i ich stowarzyszenia

Instytucje międzynarodowe działające w obszarze
sprawiedliwej transformacji

Przedsiębiorstwa, konsorcja firm z regionów węglowych,
w tym duże firmy i spółki Skarbu Państwa

Samorząd gospodarczy

Instytucje otoczenia biznesu

Stowarzyszenia organizacji pozarządowych

Związki i stowarzyszenia jednostek samorządu
terytorialnego

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA KPST

PODSTAWOWE:

Mechanizm Sprawiedliwej Transformacji = FST, InvestEU, EBI

KOMPLEMENTARNE (m.in.):

FENG (EFRR)

POWER+ (EFS)

KPO

POIŚ+ (EFRR)

HORYZONT

EUROPA

LIFE

Fundusze ETS (modernizacyjny i innowacyjny)

NFOŚiGW

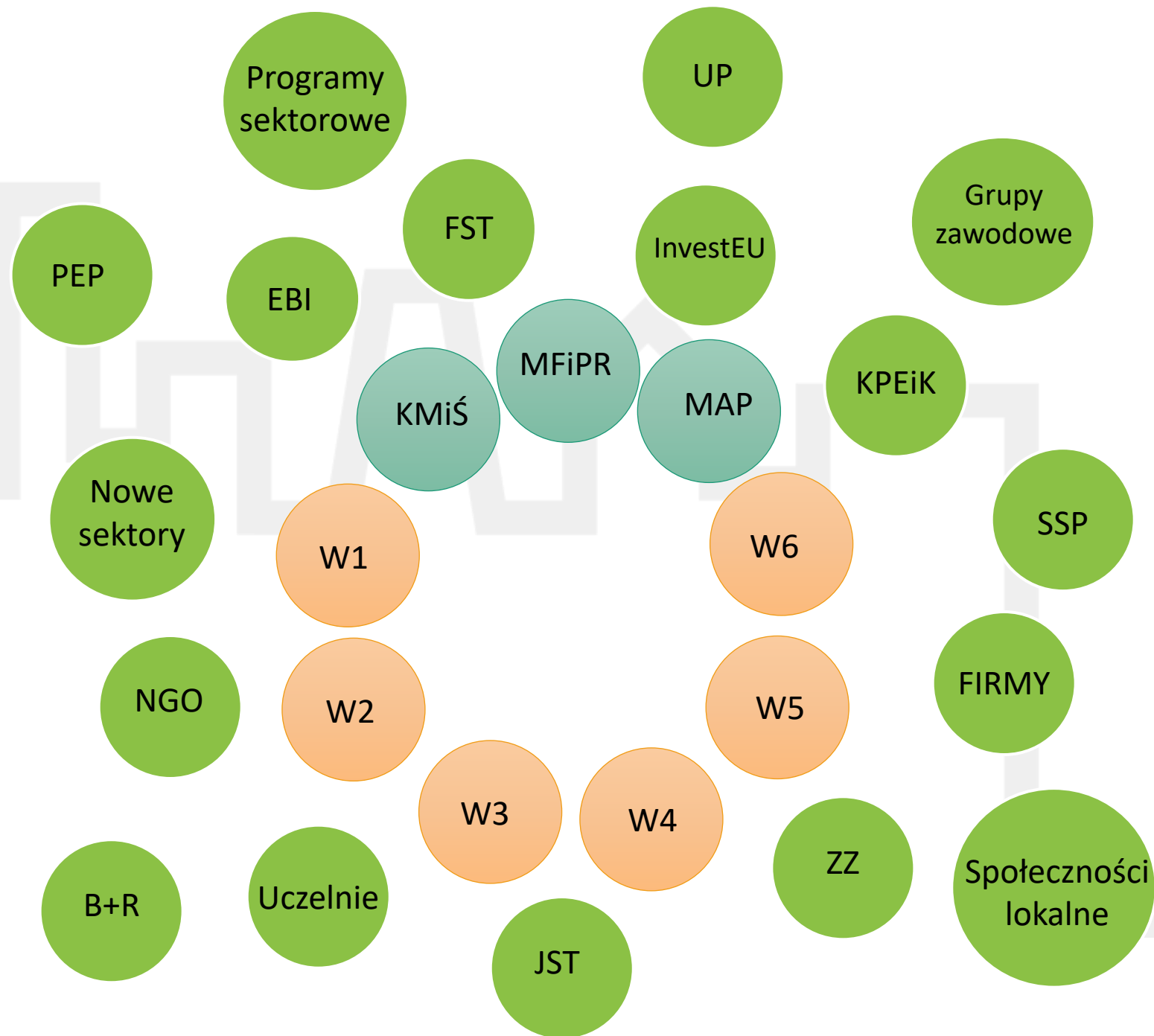

- listy stanowią wstępne rozpoznanie zdolności absorpcyjnych potencjalnych beneficjentów
- listy posiadają charakter pogładowy, otwarty na kolejne propozycje projektów, modyfikacje istniejących
- listy nie przesądzają o trybie bezkonkursowym
- rekomendowanie projektów strategicznych / bezkonkursowych wymaga powołania instytucji koordynującej i konsultacji

Kategoria	Liczba projektów	Wartość „brutto”	Zapotrzebowanie na FST
Lista 1. Potencjalne projekty transformacji (JST, B+R, IOB, firmy prywatne, konsorcja w/w)	49	7,33 mld zł	4,01 mld zł
Lista 2a. Potencjalne projekty spółek Skarbu Państwa	48	3,20 mld zł	0,95 mld zł
Lista 2b. Potencjalne projekty – redukcja emisji CO2 (spółki Skarbu Państwa)	16	0,84 mld zł	0,23 mld zł
RAZEM – I filar (FST)	113	11,37 mld zł	5,19 mld zł
Lista 3. Potencjalne projekty do II i III filaru MST oraz innych źródła finansowania	50	20,4 mld zł	-

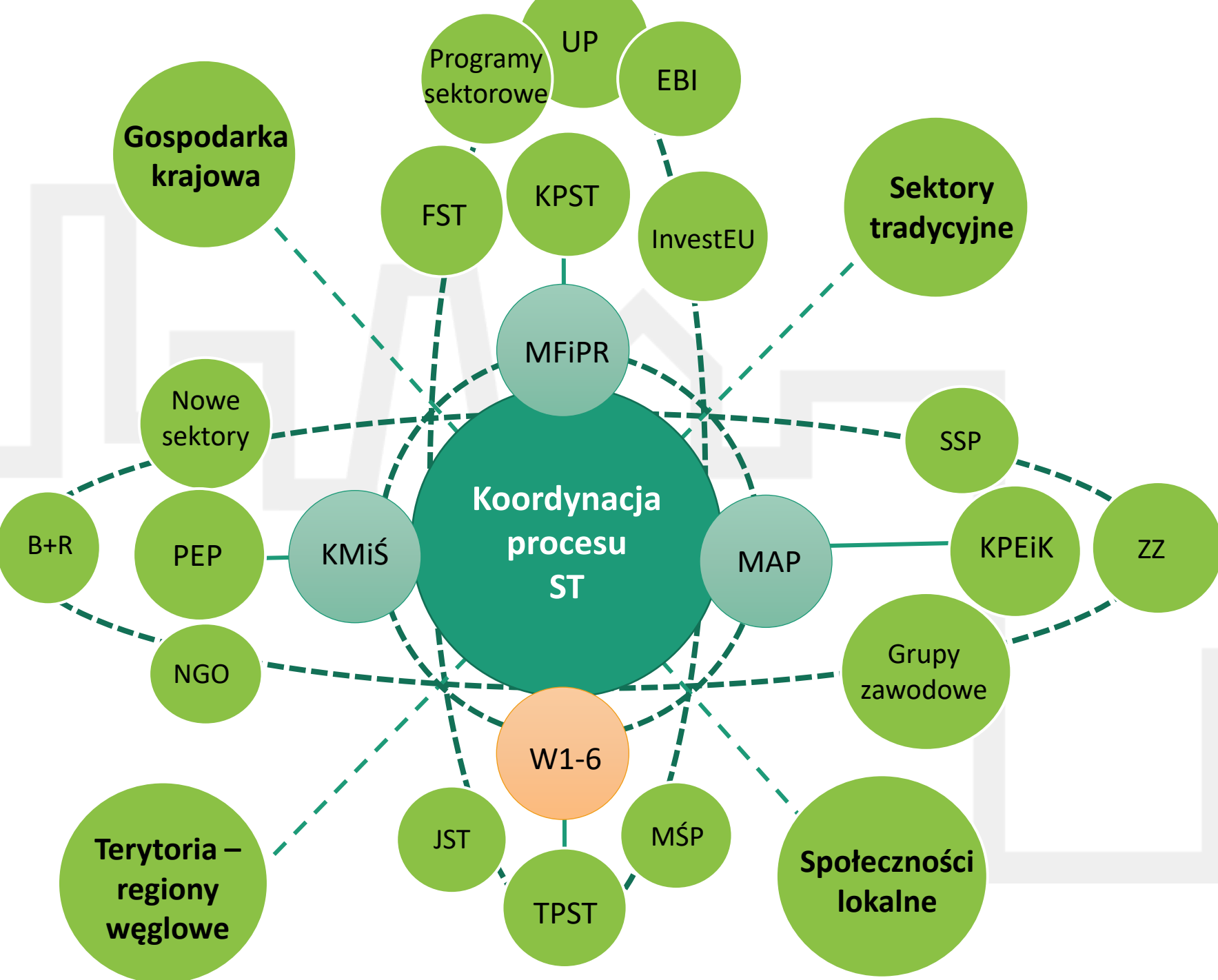

PROBLEMATYKA KOORDYNACJI PROCESU SPRAWIEDLIWEJ TRANSFORMACJI W POLSCE

Realne uwarunkowania procesu sprawiedliwej transformacji w Polsce

- wielopodmiotowość
- wieloaspekowość

W kierunku skutecznego zarządzania procesem sprawiedliwej transformacji w Polsce

Organizacja koordynująca
- organizacja złożona
(*composite organisation*)

KOORDYNACJA WIELOPOZIOMOWA

4 osie koordynacji:

- pozioma: Zielone vs. Tradycyjne
- pionowa: KPST vs. TPST
- sektorowo-terytorialna
- społeczno – gospodarcza - środowiskowa

Dziękuję za uwagę

Kontakt w zakresie KPST

a.drobniak@ietu.pl

adam.drobniak@ue.katowice.pl

Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych

Ul. Kossutha 6, 40-844 Katowice

www.ietu.pl

ietu@ietu.pl